KRAJSKÝ SOUD OSTRAVA
Došlo: 17 -01- 2003 hod.
Poč.stej. _____ příloh _____
Hodnota kolků _____

4 To 143/2002

Vrchní soud
v Olomouci

U s n e s e n í

Vrchní soud v Olomouci projednal v neveřejném zasedání dne 19. listopadu 2002 odvolání **státního zástupce** a **ing. Tomáše Ch**[redacted], nar. [redacted] proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31.5.2002, č.j. 32 T 35/96 - 1131, a rozhodl t a k t o :

Podle § 257 odst. 1 písm. c) tr.ř. se z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek z r u š u j e a nově se rozhoduje t a k t o :

Podle § 223 odst. 1 tr.ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. per analogiam se trestní stíhání obviněných Petra K[redacted] **nar.** [redacted], **a ing. Tomáše Ch**[redacted], **nar.** [redacted], **na základě obžaloby Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 31.10.1996, sp.zn. 4 KZv 226/95, pro skutky, kterých se měli dopustit tím, že**

I. obvinění Petr K[redacted] **a ing. Tomáš Ch**[redacted] **společně**
v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu, jako registrovaní plátci daně z přidané hodnoty, předložil obviněný ing. Tomáš Ch[redacted] dne 27.7.1994 Finančnímu úřadu Klatovy daňové přiznání k DPH za II. čtvrtletí r. 1994, ve kterém uplatnil nárok na vyplacení částky ve výši 1.434.510,- Kč formou nadměrného odpočtu na DPH, kdy uplatňovaný nárok doložil fakturou – daňovým dokladem č. 0184/94 o údajném zakoupení 60 kg léčebného přípravku „MUMIO“ v hodnotě 7.671.510,- Kč vč. DPH ve výši 1.434.500,- Kč od soukromého podnikatele Petra F[redacted] – firma ELF, dne 18.4.1994, ačkoliv ve skutečnosti k obchodní operaci s Petrem F[redacted], nacházejícím se od 21.2.1994 ve vazbě v jiné trestní věci, nedošlo, neboť ji pokoutně uzavřel dne 18.4.1994 s obviněným Petrem K[redacted], který mu

shora uvedený daňový doklad předal, načež dne 10.8.1994 byla obviněnému ing. Tomáši Ch[redacted] Finančním úřadem Klatovy částka ve výši 1.434.510,- Kč vyplacena,

II. obviněný Petr K[redacted] sám

jako registrovaný plátce daně z přidané hodnoty v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu předložil dne 26.11.1993 Finančnímu úřadu Ostrava II v Ostravě – Vítkovicích, daňové přiznání k DPH za měsíc říjen 1993, ve kterém uplatnil nárok na vyplacení částky ve výši 1.600.800,- Kč formou nadměrného odpočtu na DPH, kdy uplatňovaný nárok doložil fakturou – daňovým dokladem č. 00346/93 o údajném zakoupení 60 kg léčebného přípravku „MUMIO" v hodnotě 8.560.800,- Kč včetně DPH ve výši 1.600.800,- Kč od soukromého podnikatele Petra F[redacted] – firma ELF, dne 23.10.1993, ačkoliv ve skutečnosti k tomuto obchodu nedošlo a dne 23.12.1993 mu byla částka 1.600.800,- Kč Finančním úřadem Ostrava II vyplacena,

III. obviněný Petr K[redacted] sám

jako registrovaný plátce daně z přidané hodnoty v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu, předložil dne 28.2.1994 Finančnímu úřadu Ostrava II v Ostravě – Vítkovicích, daňové přiznání k DPH za měsíc leden 1994, ve kterém uplatnil nárok na vyplacení částky ve výši 1.932.000,- Kč formou nadměrného odpočtu na DPH, kdy uplatňovaný nárok doložil fakturou – daňovým dokladem č. 2854/94 o údajném zakoupení 60 kg léčebného přípravku „MUMIO" v hodnotě 10.332.000,- Kč včetně DPH ve výši 1.932.000,- Kč od soukromého podnikatele Milana Š[redacted], se obviněnému vylákat nepodařilo, neboť předložený doklad byl v rámci šetření zpochybněn pracovníky Finančního úřadu Ostrava II,

IV. obviněný Petr K[redacted] sám

v době od 5.8.1993 do 29.4.1994 v Ostravě a jinde, jako soukromý podnikatel v předmětu podnikání nákup a prodej zboží se sídlem v [redacted], ulice [redacted] ač si vědom své tíživé finanční situace, v úmyslu

nezaplatit a po příslibu uhradit odebrané zboží ve stanovených lhůtách postupně vylákal:

a)
v době od 5.8.1993 do 12.8.1993 v Opavě, ke škodě firmy FERRAM, s. r.o., se sídlem v Opavě, ul. Hradecká č. 64, různý stavební materiál včetně palet v hodnotě 133.549,90 Kč,

b)
v době od 23.9.1993 do 4.10.1993 v Ostravě – Přívoze, z velkoskladu a.s. Plzeňské pivovary (nyní Plzeňský Prazdroj), se sídlem v Plzni, ul. U Prazdroje č. 7, pivo a jiné alkoholické nápoje v hodnotě 462.506,40 Kč ke škodě uvedené společnosti,

c)
dne 24.9.1993 v Opavě ke škodě firmy MLÝNEK, s.r.o., se sídlem v Opavě, ul. Palhanecká č. 16, střešní krytinu – bonský šindel v množství 90 balíků a další zboží v celkové hodnotě 98.435,- Kč,

d)
dne 11.10.1993 v Opavě, ke škodě firmy HERBALKO, se sídlem v Opavě, ul. Elišky Krásnohorské č. 21, lihoviny v hodnotě 156.091,- Kč, přičemž v současnosti po úhradě částky 40.000,- Kč činí výše škody 116.091,- Kč,

e)
v době od 7.10.1993 do 3.11.1993 v Praze, ke škodě a.s. PRAGOLAKTOS se sídlem v Praze, ul. Českobrodská č. 1174, mlékárenské výrobky v hodnotě 3.131.628,- Kč, přičemž v současnosti po úhradě částky 300.000,- Kč činí výše škody 2.831.628,- Kč,

f)
dne 29.4.1994 ve Šlapanicích u Brna, ke škodě firmy Sodovkárna MARILLA, „Božek a Slačík“, s. r.o., se sídlem ve Šlapanicích, ul. Švehlova 903, nealkoholické nápoje v hodnotě 68.401,- Kč, přičemž v současnosti po vrácení části zboží v ceně 19.054,- Kč činí výše škody 49.347,- Kč,

čímž způsobil na cizím majetku škodu v celkové výši 4.050.611,33 Kč,

j i m i ž m ě l i s p á c h a t

obviněný Petr K[redacted] v bodech I – III
trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné dávky podle § 148 odst. 1, odst. 3 tr.zák., § 8 odst. 1 tr.zák. k § 148 odst. 1, odst. 3 tr.zák. dílem dokonaný, dílem nedokonaný jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr.zák.,

obviněný Petr K[redacted] v bodě IV
trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr.zák.,

obviněný ing. Tomáš Ch[redacted] v bodě I
trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné dávky podle § 148 odst. 1, odst. 3 tr.zák. jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr.zák.,

z a s t a v u j e .

O d ů v o d n ě n í :

Krajské státní zastupitelství v Ostravě podalo dne 11.11.1996 u Krajského soudu v Ostravě na obviněné Petra K[redacted] a ing. Tomáše Ch[redacted] obžalobu pro skutky protiprávního jednání, popsané ve výrokové části tohoto usnesení (č.l. 780). Po podání uvedené obžaloby krajský soud dne 18.11.1996 (č.l. 789) vyřídil v uvedené věci dožádání Okresního soudu v Ostravě o souhlas

s výslechem obviněného Petra K[redacted], dne 19.11.1996 žádost obhájkyně JUDr. Aleny Mrlinové o poskytnutí přiměřené zálohy za obhajobu obviněného K[redacted] (č.l. 790), dne 18.6.1997 dožádání Cizinecké a pasové Policie ČR Ostrava (č.l. 801), dne 15.1.2001 (č.l. 803) vyžádal opis rejstříku trestů obžalovaných ing. Ch[redacted] a K[redacted], dne 5.2.2001 (č.l. 807) nařídil hlavní líčení ve věci na 18.4., 24. až 27.4.2001, hlavní líčení dne 18.4.2001 se nekonalo (č.l. 836) a bylo konáno až ve dnech 10. až 12.7.2001 (č.l. 876), odročeno na 2. až 5.10.2001 (č.l. 894), poté znovu odročeno na 5. až 8.2.2002 (č.l. 976), pokračováno 17. až 18.4.2002 (č.l. 1087), odročeno na 7.5.2002 (č.l. 1099), znovu odročeno na 27.5.2002 (č.l. 1115) a k vyhlášení rozsudku odročeno na 31.5.2002 (č.l. 1124), kdy byl vyhlášen rozsudek, jímž byli obžalovaní Petr K[redacted] a ing. Tomáš Ch[redacted] uznáni vinnými trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr.zák., z toho obžalovaný K[redacted] dílem dokonaný a dílem nedokonaný podle § 8 odst. 1, § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr.zák., obžalovaný Petr K[redacted] v bodě IV (1 – 6) trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr.zák.

Těchto se měli podle napadeného rozsudku dopustit tak, že

I. obžalovaní Petr K[redacted] a ing. Tomáš Ch[redacted] společně

v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu, jako registrovaní plátci daně z přidané hodnoty (DPH), ing. Tomáš Ch[redacted] dne 27.7.1994 předložil Finančnímu úřadu v Klatovech daňové přiznání k DPH za II. čtvrtletí r. 1994, ke kterému předložil fakturu – daňový doklad č. 0184/94 o zakoupení 60 kg léčebného přípravku „Mumio“ v ceně 7.671.510,- Kč včetně DPH ve výši 1.434.510,- Kč od firmy ELF, podnikatele Petra F[redacted], dne 18.4.1994, částku 1.434.510 Kč uplatnil jako nadměrný odpočet, ačkoliv ve skutečnosti k tomuto obchodu s Petrem F[redacted], nacházejícím se od 21.2.1994 ve vazbě v jiné trestní věci, nedošlo a obchod uzavřel tentýž den s Petrem K[redacted], který mu tento daňový doklad předal a dne 10.8.1994 byla

ing. Tomáši Ch[redacted] Finančním úřadem v Klatovech částka 1.434.510,- Kč vyplacena,

II. obžalovaný Petr K[redacted] sám

v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu, jako registrovaný plátce DPH dne 26.11.1993 předložil Finančnímu úřadu Ostrava II, v Ostravě – Vítkovicích, daňové přiznání k DPH za desátý měsíc čtvrtého čtvrtletí r. 1993 spolu s fakturou – daňovým dokladem č. 00346/93 o zakoupení 60 kg léčebného přípravku „Mumio" v ceně 8.560.800,- Kč včetně DPH ve výši 1.600.800,- Kč od firmy ELF, podnikatele Petra F[redacted], dne 23.10.1993, částku 1.600.800,- Kč uplatnil jako nadměrný odpočet, ačkoliv ve skutečnosti k tomuto obchodu nedošlo a dne 23.12.1993 mu byla částka 1.600.800,- Kč Finančním úřadem Ostrava II. vyplacena.

III. obžalovaný Petr K[redacted] sám

v úmyslu vylákat neoprávněný majetkový prospěch ke škodě českého státu, jako registrovaný plátce DPH předložil dne 28.2.1994 Finančnímu úřadu Ostrava II., v Ostravě – Vítkovicích, daňové přiznání k DPH za první měsíc r. 1994, uplatňovaný nárok doložil fakturou – daňovým dokladem č. 2854/94 o zakoupení 60 kg léčebného přípravku „Mumio" v ceně 10.332.000,- Kč včetně DPH ve výši 1.932.002,- Kč od firmy ŠIMAKO, Prostějov, podnikatele Milana Š[redacted], [redacted], částku 1.932.002,- Kč uplatnil jako nadměrný odpočet DPH a tuto částku se mu vylákat nepodařilo, neboť předložený doklad byl v rámci šetření zpochybněn pracovníky Finančního úřadu Ostrava II,

IV. obžalovaný Petr K[redacted] sám

v době od 5.8.1993 do 29.4.1994 v Ostravě a jinde, jako podnikatel s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, se sídlem v [redacted], v úmyslu nezaplatit, s přísliby zaplatit odebrané zboží ve stanovených lhůtách postupně vylákal:

1.

v době od 5.8.1993 do 12.8.1993 v Opavě, ke škodě firmy FERRAM, spol. s r.o., se sídlem v Opavě, Hradecká č. 64, různý stavební materiál včetně palet a fakturu č. 21101438 z 5.8.1993, splatnou 22.8.1993, na částku 21.556,40 Kč, č. 21101510 z 11.8.1993, splatnou dne 28.8.1993 na částku 61.083,80 Kč, č. 21101521 z 12.8.1993, splatnou 29.8.1993, na částku 22.623,30 Kč, č. 21101522 z 12.8.1993, splatnou 29.8.1993, na částku 8.797,20 Kč a 66 kusů palet á 240,- Kč za 1 kus v ceně 19.483,20 Kč nezaplatil,

2.

v době od 9.9.1993 do 29.9.1993 v Ostravě – Přívoze, ze skladu firmy Plzeňské pivovary, a.s., se sídlem U Prazdroje č. 7, Plzeň, pivo a jiné alkoholické nápoje a fakturu č. 358879 z 9.9.1993, splatnou 23.9.1993, na částku 30.488,05, č. 359349 z 10.9.1993, splatnou 24.9.1993, na částku 7.608,04 Kč, č. 361615 z 16.9.1993, splatnou 30.9.1993, na částku 104.580,20 Kč, č. 362254 ze 17.9.1993, splatnou 1.10.1993, na částku 16.799,96 Kč, č. 362775 z 29.9.1993, splatnou 4.10.1993, na částku 303.030,18 Kč, nezaplatil,

3.

dne 24.9.1993 v Opavě, ve firmě MLÝNEK, s.r.o., se sídlem Palhanecká č. 16, Opava, střešní krytinu a další zboží a fakturu č. 3235/93, vystavenou dne 20.9.1993, splatnou 30.9.1993, na částku 98.435,- Kč, nezaplatil,

4.

dne 11.10.1993 v Opavě, ke škodě firmy HERB A LKO, se sídlem Elišky Krásnohorské č. 21, Opava, lihoviny a fakturu č. 93105, ze dne 11.10.1993, splatnou téhož dne na částku 156.091,- Kč, uhradil jen z části ve dnech 26.10.1993 a 8.11.1993 po 20.000,- Kč,

5.

v době od 7.10.1993 do 3.11.1993 v Praze, ke škodě firmy PRAGOLAKTOS, a.s., Českobrodská č. 1174, Praha 9 – Kyje, mlékárenské výrobky v ceně 3.131.628 Kč a fakturu č. 10160741, z 18.10.1993, splatnou 25.10.1993,

na částku 79.250,- Kč, č. 7100112, z 19.10.1993, splatnou 26.10.1993, na částku 120.658,- Kč, č. 10140115, ze 7.10.1993, splatnou 20.10.1993, na částku 369.086,- Kč, č. 10250101, z 24.10.1993, splatnou 31.10.1993, na částku 863.153,- Kč, č. 10320053, z 1.11.1993, splatnou 8.11.1993, na částku 97.349,- Kč, č. 10350086, ze 4.11.1993, splatnou 11.11.1993, na částku 581.770,- Kč, č. 7100340, z 29.10.1993, splatnou 5.11.1993, na částku 242.726,- Kč, č. 11120109, z 11.11.1993, splatnou 18.11.1993, na částku 471.607,- Kč, č. 7110016, z 11.11.1993, splatnou 18.11.1993, na částku 306.029,- Kč, mimo částky 300.000,- Kč, zaplacené v září 1994, nezaplatil,

6.
dne 29.4.1994 ve Šlapanicích u Brna, ve firmě MARILLA, „Božek a Slačík", spol. s r.o., se sídlem Švehlova 903, Šlapanice, nealkoholické nápoje v ceně 68.401,- Kč a po vrácení části zboží v ceně 19.054,- Kč, zbývající částku 49.347,- Kč na základě faktury č. 102889, z 30.4.1994, splatné 14.5.1994, nezaplatil.

Za to byli odsouzeni:

obžalovaný Petr K[redacted]
podle § 250 odst. 3 za použití § 35 odst. 2 tr.zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř roků, k jehož výkonu byl zařazen podle § 39a odst. 3 tr.zák. do věznice s dozorem.

Podle § 53 odst. 1, § 54 odst. 1, odst. 3 tr.zák. mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 6.000,- Kč, přičemž pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl vykonán, mu byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců.

Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr.zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej na dobu čtyř roků.

Podle § 35 odst. 2 tr.zák. byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 6.12.1996, ve věci sp.zn. 7 T 291/94, jakož byla zrušena i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Obžalovaný ing. Tomáš Ch[redacted]

podle § 148 odst. 3 za použití § 35 odst. 2 tr.zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou roků, k jehož výkonu byl zařazen podle § 39a odst. 3 tr.zák. do věznice s dozorem.

Podle § 53 odst. 1, § 54 odst. 1, odst. 3 tr.zák. mu byl uložen peněžitý trest ve výši 17.000,- Kč, přičemž pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl vykonán, byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců.

Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 mu byl uložen trest zákazu činnosti s předmětem podnikání koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej na dobu dvou roků.

Podle § 35 odst. 2 tr.zák. byl zrušen výrok o trestu v trestním příkazu Okresního soudu v Ostravě, vydaného dne 18.1.1995 a doručeného obžalovanému dne 28.2.1995, ve věci sp.zn. 5 T 8/95, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 228 odst. 1 tr.ř. byl obžalovaný Petr K[redacted] zavázán povinností zaplatit na náhradě škody:

- firmě FERRAM, s.r.o., Hradecká 64, Opava, 133.543,90 Kč,
- firmě Plzeňský Prazdroj, a.s., U Prazdroje 7, Plzeň, 462.506,43 Kč,
- firmě MLÝNEK, s.r.o., Palhanecká 16, Opava, 98.435,- Kč,
- firmě PRAGOLAKTOS, a.s., Českobrodská 1174, Praha 9 – Kyje, 2.831.628,- Kč, přičemž tato poškozená firma byla podle § 229 odst. 2

tr.ř. odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Předmětný rozsudek právní moci nenabyl, neboť byl ihned po vyhlášení v hlavním líčení napaden odvoláním obžalovaného ing. Ch[redacted] (č.l. 1129) a po doručení opisu písemného vyhotovení rozhodnutí i odvoláním státního zástupce do výroku o vině, trestu a o náhradě škody u obžalovaného Petra K[redacted] a do výroku o vině a trestu u obžalovaného ing. Tomáše Ch[redacted] v obou případech v neprospěch obou obžalovaných (č.l. 1151). Obžalovaný Petr K[redacted] rozsudek odvoláním nenapadl.

Z podnětu podaných odvolání podepsaný soud, podle § 252 tr.ř. příslušný soud odvolací, zjistil, že rozsudek byl napaden odvoláním osob k tomu podle § 246 odst. 1 písm. a), b) tr.ř. oprávněných, včas, ve lhůtě stanovené v § 248 odst. 1 tr.ř. Z hlediska obsahového splňují podaná odvolání náležitosti ustanovení § 249 tr.ř. Za podmínek ustanovení § 263 odst. 1 písm. a) tr.ř. rozhodl odvolací soud o podaných odvoláních v neveřejném zasedání a nezjistil podmínky k odmítnutí podaných odvolání postupem podle § 253 tr.ř. Na druhé straně ve věci zjistil podmínky k zastavení trestního stíhání podle § 223 odst. 1 tr.ř. z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř., neboť tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Na základě toho nezbylo, než napadený rozsudek podle § 257 odst. 1 písm. c) tr.ř. zrušit a v rozsahu zrušení podle § 223 odst. 1 tr.ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. trestní stíhání obviněných Petra K[redacted] a ing. Tomáše Ch[redacted] zastavit.

Řízení napadenému rozsudku předcházející po podání obžaloby bylo podepsaným soudem již shora tohoto odůvodnění shrnuto. Pro účely tohoto řízení lze stručně zrekapitulovat, že **obvinění** pro postihované skutky bylo oběma předmětným obviněným **sděleno v době od 13.10.1994 do 10.6.1996** (č.l. 1 až 16). **Dne 11.11.1996** byla na oba obviněné **podána** ve výroku tohoto usnesení popsaná **obžaloba** (č.l. 780). **První relevantní úkon k meritornímu**

rozhodnutí ve věci byl učiněn nalézacím soudem nařízením hlavního líčení na 18. – 27.4.2001 **dne 5.2.2001,** tj. po čtyřech letech a třech měsících. Obsah spisu svědčí pro závěr, že od podání obžaloby do prvního úkonu směrem k meritornímu vyřízení věci krajský soud se spisem pracoval pouze ve shora uvedených případech, když vyřizoval dožádání jiných orgánů trestního řízení v této věci. Rozsah žalované trestné činnosti a rozsah hlavních líčení, v nichž krajský soud provedl shromážděné důkazy svědčí pro závěr, že posuzovaná věc není výjimečně složitá, jak svým obsahem tak rozsahem nezbytného dokazování, ani právním posouzení věci a nijak se nevymyká trestním věcem běžně projednávaným v rámci příslušnosti dané § 17 odst. 1 tr.ř. před krajskými soudy v prvním stupni. Pro tento závěr svědčí i skutečnosti, že přípravné řízení ve věci trvalo zhruba dva roky, trestní stíhání obou obviněných do rozhodnutí soudu prvního stupně celkem od října roku 1994 do května 2002, tj. celkem sedm let a téměř sedm měsíců.

Uvedené skutečnosti podle přesvědčení podepsaného soudu svědčí pro závěr, že trestní stíhání obou jmenovaných je třeba, opíraje se o ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. a článek 6 odstavec 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále Úmluvy) a rozhodnutí a zejména judikaturu ohledně přiměřenosti délky řízení vydanou Evropským soudem pro lidská práva (dále Soud), zastavit. Toto přesvědčení podepsaného soudu vyvěrá kromě konkrétních okolností tohoto posuzovaného případu i z podrobné analýzy problematiky týkající se možnosti rozhodnutí soudu o zastavení trestního stíhání na základě relativně aktuálního rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10.7.2002, sp.zn. 5 Tdo 178/2002. Jelikož se Vrchní soud v Olomouci prakticky bezvýhradně s tam provedenou analýzou věci ztotožnil, považoval za vhodné podstatnou část argumentace ze zmíněného rozhodnutí převzít do svého rozhodnutí v této věci.

V obecné rovině je třeba k dané problematice nejprve zmínit některá východiska a principiální postoje. Úmluva byla publikována ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb., a stala se tak součástí právního řádu ČSFR. Od 1.1.1993

se na základě ústavního zákona č. 4/1993 Sb. stala součástí právního řádu České republiky a podle článku 10 Ústavy České republiky (ve znění před účinností ústavního zákona č. 395/2001 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 6. 2002) byly ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách, jimiž je Česká republika vázána, bezprostředně závazné a měly přednost před zákonem. Podle platného a účinného znění (od 1. 6. 2002) článku 10 Ústavy České republiky jsou již všechny vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu, přičemž stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. **Článek 6 Úmluvy stanoví právo na spravedlivý proces**. Pod uvedeným názvem je uveden soubor dílčích práv a svobod, **jehož součástí je i právo na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě**. **Přiměřenost délky řízení** je judikaturou Soudu **posuzována s ohledem na konkrétní okolnosti případu, s přihlédnutím ke kriteriím zakotveným v judikatuře Soudu, jimiž jsou složitost případu, chování stěžovatele a chování státních orgánů, popřípadě též k zájmům stěžovatele.** Soud v žádném ze svých rozhodnutí nekonkretizoval „obecně závaznou" dobu, kterou by bylo možno za přiměřenou lhůtu považovat. Článek 6 odst. 1 Úmluvy nestanoví žádnou výslovnou sankci, jíž by trestal porušení tohoto práva, a to ani v podobě konkrétního pozitivně stanoveného důvodu pro zastavení trestního stíhání. Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve formě zastavení řízení Soud z článku 6 Úmluvy v žádném ze svých rozhodnutí nevyvodil. Judikatuře Soudu v této otázce odpovídá též rozhodovací praxe Ústavního soudu České republiky. V rozhodnutích řešících otázku porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě vyslovil Ústavní soud závěry korespondující názorům Soudu. Ústavní soud zdůraznil, že samotná skutečnost, že bylo porušeno právo na projednání věci soudem bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě, nemůže být důvodem pro zrušení napadených rozhodnutí a že zákon mu v této souvislosti nedává možnost přiznání jiné satisfakce, nežli je vyslovení názoru, že toto právo bylo porušeno (viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 215/96 a sp. zn. III. ÚS 70/97). V některých svých rozhodnutích pak Ústavní soud přikázal příslušnému orgánu veřejné moci, aby

nepokračoval v průtazích a aby ve věci neprodleně jednal. Ani v jednom z případů, v nichž Ústavní soud řešil otázku průtahů v řízení a překročení přiměřené lhůty, nezvolil možnost postupu korespondujícího závěrům přijatým v tomto usnesení. Naproti tomu odlišné stanovisko v této otázce zaujal Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích ze dne 27. 3. 2002, sp. zn. 4 Tz 1/2002, a ze dne 10. 4. 2002, sp. zn. 7 Tz 316/2001. V těchto rozhodnutích Nejvyšší soud připustil možnost zastavení trestního stíhání s poukazem na ustanovení článku 6 Úmluvy za předpokladu, že **právo státu na trestní stíhání pachatele se dostane do extrémního rozporu s právem obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě**. V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že v otázce dodržení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě neexistuje jakýkoliv obecný model řešení, nýbrž každý konkrétní případ musí být hodnocen individuálně v závislosti na jeho okolnostech. Nápravu porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě ve formě zastavení trestního stíhání nelze bezvýjimečně vyloučit, ale je nutno takové rozhodnutí vnímat jako **řešení zcela výjimečné až extrémní** s ohledem na konkrétní okolnosti každého takového případu, které musí být individuálně, precizně a přesvědčivě odůvodněno s přihlédnutím k zájmům obviněného na jedné straně, ale i k zájmům dalších osob bezprostředně zúčastněných na řízení na druhé straně, zejména poškozených, kteří mají také právo na spravedlivý proces s obviněným, který je prost neodůvodněných průtahů, vede k spravedlivému posouzení případu a nakonec i k spravedlivému rozhodnutí. Pouhý odkaz na délku řízení a příslušný článek Úmluvy, v němž navíc taková možnost není výslovně upravena, za dostačující argument nelze považovat. Při akceptaci zásadní nutnosti zastavit při zjištění závažných průtahů bezvýjimečně trestní stíhání by totiž byla nejenom odmítnuta ochrana práv a zájmů poškozených v trestním řízení, včetně těch zájmů, které chrání trestní právo hmotné, ale došlo by též k nepříznivému zásahu do práv a zájmů obviněného tam, kde by obviněný i přes porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě chtěl dosáhnout výsledku pro něj příznivějšího, totiž rozsudku zprošťujícího. Přijetím takového řešení by proto ani nedošlo k naplnění článku 13 Úmluvy, podle kterého musí mít každý, jehož práva a svobody přiznané touto úmluvou byly porušeny,

účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.

Trestní řád v ustanovení § 11 odst. 1 uvádí případy, ve kterých je trestní stíhání nepřípustné, a v důsledku toho nelze trestní stíhání zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat. Důvody pro zastavení trestního stíhání jsou v ustanovení § 11 odst. 1 tr. řádu vymezeny taxativně, pozitivně a výslovně. Představují kogentní úpravu a je nutno je chápat jako zákonem předpokládaný a přesně stanovený průlom do zásady oficiality a legality patřící mezi základní zásady trestního řízení. To v plné míře platí i pro důvod uvedený v § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu. Odkaz na mezinárodní smlouvu, jíž je Česká republika vázána, obsažený v tomto ustanovení znamená, že taková mezinárodní smlouva musí stanovit důvod pro zastavení trestního stíhání jednoznačně. V případě zvažované Úmluvy tomu tak není a jak již bylo výše uvedeno, článek 6 odst. 1 Úmluvy žádný výslovný důvod pro zastavení trestního stíhání neobsahuje. Úmluva tedy neobsahuje žádné ustanovení, na které by se bylo možno odvolat jako na důvod, podle něhož lze trestní stíhání zastavit. Vzhledem k tomuto nedostatku příslušné pozitivní úpravy by pak bylo možno dovodit v uvedených zcela výjimečných až extrémních případech **možnost zastavení trestního stíhání s odkazem na článek 6 Úmluvy pouze za použití analogie**, která je v trestním právu procesním zásadně přípustná. Důvodem, pro který bylo zastaveno trestní stíhání obžalovaných v posuzované věci byla skutečnost, že postupem orgánů činných v trestním řízení, bylo nalézacím soudem extrémně porušeno právo obžalovaných na projednání věci v přiměřené lhůtě.

Porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě je bezpochyby významným zásahem do principů zaručujících právo na spravedlivý proces. Nedůvodné průtahy a nepřiměřená délka trestního řízení jsou závažným a nežádoucím jevem, který nejen odporuje smyslu práva obviněného, ale i poškozeného (srov. slovo „každý“ v článku 6 odst. 1 Úmluvy) na spravedlivý proces, ale je i v rozporu se základními zásadami trestního práva a odporuje účelu trestního řízení. Současně je však nutno konstatovat, že porušení tohoto

práva samo o sobě nezakládá nepřípustnost trestního stíhání, a to ani s ohledem na požadavek účinných prostředků nápravy podle článku 13 Úmluvy. Článek 6 Úmluvy je třeba v prvé řadě považovat za pokyn či apel signatářským státům, aby organizovaly své soudnictví tak, aby principy soudnictví v Úmluvě zakotvené, byly respektovány. Stát prostřednictvím k tomu určených orgánů rozhoduje o obviněních z trestných činů a zajišťuje případná potrestání pachatelů. Rozhodování o vině a trestu v rámci trestního řízení je nejen právem, ale především povinností těchto orgánů. **Je zcela v rozporu se smyslem článku 6 Úmluvy, aby orgán činný v trestním řízení, který v důsledku své dlouhodobé nečinnosti průtahy v řízení způsobil, se této své povinnosti zbavil, aniž by vyvinul jakoukoli iniciativu k naplnění účelu trestního stíhání, jímž je právě rozhodnutí o otázce viny, případně trestu.** V daném případě je zcela zřejmé, že Krajský soud v Ostravě se významně zasloužil o průtahy ve věci, a proto sám nebyl zásadně oprávněn trestní stíhání s odkazem na článek 6 Úmluvy zastavit. Účelem trestního řízení je zejména to, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni, přitom má působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití (§ 1 odst. 1 tr. řádu). Trestní řízení je pak ovládáno základními zásadami zaručujícími naplnění shora popsaného účelu trestního řízení, které se uplatní nejen z pohledu samotného obviněného, ale i z pohledu práv a povinností ostatních subjektů a stran trestního řízení. Zejména s ohledem na práva těchto ostatních subjektů, popř. stran na trestním řízení zúčastněných (poškozených, obětí trestných činů) je akceptace závěru o možnosti orgánu, jenž průtahy v řízení sám způsobil, popřípadě částečně způsobil, po pouhém konstatování tohoto stavu trestní stíhání zastavit, zcela nepřijatelná. Tímto postupem by byla zcela nežádoucím způsobem modifikována zásada oficiality, jež stanoví, že každý orgán činný v trestním řízení má povinnost z vlastní iniciativy učinit vše pro naplnění účelu trestního řízení, a zároveň by se tak oslabovaly funkce trestního práva v obecném smyslu, zejména funkce ochranná.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl vrchní soud k závěru, že podmínky pro rozhodnutí o zastavení trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. za použití analogie, byly v daném případě splněny, neboť neodůvodněné průtahy v trestním řízení zapříčiněné nalézacím soudem v konfrontaci s rozsahem a složitostí trestní věci, vyplývající i z faktu, že hlavní líčení před nalézacím soudem trvalo jen několik dnů, odůvodňuje takové rozhodnutí, byť je ho možno považovat za výjimečné právě s ohledem na extrémní okolnosti tohoto případu.

K otázce složitosti posuzované trestní věci, jakož i k postoji obžalovaných v průběhu řízení, se stížnostní soud vyjádřil již výše. Pokud jde o zavinění obžalovaných na průtazích v řízení je třeba zkonstatovat, že ti se na jejich vzniku, ani délce nepodíleli. Rozsah a závažnost předmětné trestní věci se nijak nevymyká ostatním případům, projednávaných v rámci příslušnosti soudu podle § 17 odst. 1 tr.ř.

V posuzované věci nelze pominout skutečnost, že první neodůvodněné průtahy zapříčinil senát krajského soudu pod předsednictvím předsedy senátu, který od počátku věc projednával a po dobu dosahující téměř pěti let, neučinil žádný právně relevantní úkon směrem k meritornímu vyřízení věci. Tato nečinnost nebyla žádným způsobem prvním soudem odůvodněna. Měla-li být tímto důvodem enormní zatíženost Krajského soudu v Ostravě při vyřizování trestní agendy v prvním stupni, pak **bylo povinností příslušných soudních orgánů přijmout taková opatření, která by urychleně vedla k nápravě a zvládnutí takovéto výjimečné situace.** V této souvislosti lze také odkázat na judikaturu Soudu, která přetížení soudů zpravidla neuznává jako omluvu nepřiměřenosti délky řízení, neboť **smluvní státy Úmluvy jsou povinny organizovat soudnictví tak, aby soudy vyhověly požadavku čl. 6 Úmluvy** (viz rozsudek Soudu ve věci De Micheli z roku 1993). Nelze přehlédnout, že Soud také v tomto kontextu zaujímá stanovisko, že smluvní státy nenesou odpovědnost v případě přechodného nahromadění případů u jejich soudů,

jestliže urychleně přijmou opatření ke zvládnutí této výjimečné situace (dále viz rozsudek Soudu ve věci Bagetta z roku 1987).

Je-li Česká republika Úmluvou vázána a v ní zakotvená práva mají být zaručena i občanům ČR, pak nelze ustanovení Úmluvy pokládat za pouhou směrnici pro signatáře Úmluvy, ale je povinností států přizpůsobit systém vnitrostátního práva tak, aby vyhovoval daným kritériím. **Pokud by tomu tak nebylo, signatáře by jiný výklad nenutil k nápravě neodpovídajícího stavu, ale ve své podstatě by umožňoval neomezené porušování daných práv.** Takový výklad by byl v rozporu s článkem 17 Úmluvy, který stanoví, že „nic v této Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jakoby dávalo státu, skupině nebo jednotlivci, jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, zaměřených na zničení kteréhokoli ze zde přiznaných práv a svobod nebo na omezování těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než Úmluva stanoví."

Podepsaný soud je přesvědčen, že dostane-li se právo a povinnost státu na stíhání a potrestání pachatele trestné činnosti výlučně nebo zejména z důvodů na straně státu do extrémního rozporu s právem obžalovaných na projednání jejich věci v přiměřené lhůtě, jak je tomu konečně i ve věci posuzované, zbavuje se tím stát svou nečinností práva na stíhání a potrestání pachatele trestné činnosti. Takový postup orgánů trestního řízení výrazně oslabuje právní jistoty stíhaných osob a jejich důvěru k zajištění ochrany jejich základních ústavních práv ze strany orgánů státní moci.

V situaci, kdy trestní řízení dosud nebylo pravomocným rozhodnutím ve věci skončeno, lze z důvodu, že to stanoví mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána, trestní stíhání zastavit pro nepřípustnost. Samotná dikce zákona (ustanovení § 11 odst. 1 písm. j/ tr.ř.) vyjádřená konkrétně slovy „stanoví-li ....." přitom nemůže být vykládána tak, že nepřípustnost trestního stíhání musí mezinárodní smlouva výslovně stanovit tak, jak je tomu např. u mezinárodně uznávaných zásad trestního řízení (článek 7 odst. 1 Úmluvy – zákaz retroaktivity) nebo zásada „nebis in idem" (článek 4 odst. 1 protokolu č. 7

k Úmluvě). Podle přesvědčení podepsaného soudu je trestní stíhání nepřípustné také tehdy, kdy v jeho průběhu dochází k tak hrubému porušování práv stíhané osoby, jež jsou garantovány mezinárodní smlouvou, že zájem na jeho ochraně a zachování převáží v konkrétním případě nad zájmem, právem a povinností státu na stíhání a potrestání pachatelů trestných činů.

Lze uzavřít, že ač trestní řád neobsahuje výslovné ustanovení o nepřípustnosti trestního stíhání, které by bylo důsledkem porušení článku 6 odstavec 1 Úmluvy a odkaz na ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř. stále ještě vzbuzuje pochybnosti o tom, zda jde v posuzovaném případě o přiléhavé ustanovení, nelze nevidět, že trestní řád nemá výslovné ustanovení, které by garantovalo dodržování Úmluvy, což však neznamená, že nelze Úmluvu aplikovat, zvláště když je bezprostředně závazná a podle článku 10 Ústavy ČR má přednost před zákonem.

Z uvedených důvodů byl z titulu podaných odvolání napadený rozsudek zrušen a nově rozhodnuto tak, jak to vyplývá z výrokové části tohoto usnesení, neboť je podepsaný soud přesvědčen, že zastavení trestního stíhání v tomto posuzovaném případě je důvodné, odůvodněné a zákonné s odkazem na čl. 6 odst. 1 Úmluvy aplikací analogie ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr.ř.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný. **Do dvou měsíců** od jeho doručení je možno podat **dovolání**. Dovolání mohou podat **nejvyšší státní zástupce** pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí a **obviněný** pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat **pouze prostřednictvím obhájce**. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se za dovolání nepovažuje. **Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni** (v daném případě **u Krajského soudu v Ostravě**). **O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České**

republiky v Brně. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného.

V Olomouci dne 19. listopadu 2002

[redacted]

Předseda senátu:
JUDr. Jaroslav Z b o ž í n e k , v.r.

Za správnost vyhotovení:
Martina Klasková